

Sjøforsvaret
Kystvakten

1 av 5

Vår saksbehandler

Orlogskapt Erling Hermann Øksenvåg,
+47 76 11 22 30, 0575 2230
Sjøforsvaret/Kystvakten/KV Stab/Operasjon/Fiskeri

Vår dato

2020-03-04

Vår referanse

2020/

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Det Kongelige Nærings- og fiskeridepartement
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Kopi til

Høringsvar fra Kystvakten på NOU 2019:21 Framtidens fiskerikontroll

1 Bakgrunn

Nærings- og fiskeridepartementet sendte 3. desember 2019 NOU 2019:21 om Framtidens fiskerikontroll ut på høring.

2 Drøfting

Kystvakten er en av de sentrale aktørene i dagens fiskerikontroll. Utvalget har vurdert Kystvaktens rolle i denne kontrollvirksomheten, og kommet med en rekke tilrådninger og forslag i den sammenheng.

2.1.1 Generelt

Kystvakten støtter hovedlinjene i NOU 2019: 21 om fremtidens fiskerikontroll. Det er viktig å få til en struktur på fiskerikontrollen som vil gjøre den mer effektiv. Da oppnår en også bedre etterlevelse av regelverket, hvis en samtidig effektiviserer saksbehandlingen av anmeldte saker og skjerper straffenivået. Det er også viktig med et regelverk som lar seg håndheve og er enkelt å etterleve for de som skal utøve et fiske.

Utvalget foreslår at kvoteavregningen blir basert på automatisk datafangst. Dette er noe Kystvakten også stiller seg positiv til, det vil fjerne mange feilkilder og en unngår at det avtales kvantum utenfor registreringen for en gitt pris.

Kystvakten har følgende kommentarer til noen av hovedpunktene i rapporten:

Teknologiske løsninger:

Utvalgets hovedforslag er at det utvikles et automatisert dokumentasjonssystem for norsk fiskerinæring, basert på en felles infrastruktur for utveksling av relevante data mellom forvaltningen og næringen.

Målet er at systemet skal gi fiskerinæringen et effektivt verktøy for å dokumentere ressursuttak, miljøavtrykk og fiskens videre gang gjennom verdikjeden til forbruker.

Kystvakten mener at slike tekniske løsninger er viktige for å redusere mulighetsrommet for aktører som ikke ønsker å etterleve regelverket. På den annen side vil slike løsninger ikke

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Havnegata 31
8400 Sortland

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Vedlegg

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

redusere behovet for kontroll på sjøen, men endre en del av kontrollpunktene til å gjelde disse systemene i seg selv

Det at et slik dokumentasjonssystem vil ivareta næringens behov for dokumentasjon overfor importland og markedsaktører er viktig, slik at man slipper å være prisgitt mer eller mindre seriøse kommersielle sertifiseringsselskaper for å sikre seg markedsadgang.

Kompetanse:

Kystvakten mener at en tverretattlig og faglig samarbeid om en modulbasert grunnopplæring for kontroll og tilsynsmyndigheter vil styrke kompetansen ytterligere og gir en bedre helhetsforståelse gjennom hele verdikjeden. I fremtiden vil det kreves ulik kompetanse, spesielt hvis en går for en løsning med automatisk datafangst, men det blir også viktig å rekruttere personell fra fiskerinæringen. Dette for at en bedre kunne bli i stand til å forstå bedre den informasjonen som ulike datakilder vil gi. Det er ikke en løsning å lage ulike dataregistreringen uten å ha en forståelse om hva dette sier en. Det er viktig med samarbeid mellom ulike etater om å bygge kompetanse, derfor mener vi at de forslagene som er fremmet av utvalget er viktige.

Informasjonsforvaltning:

Forslagene som utvalget foreslår om utveksling av data og informasjonsforvaltning er viktige for at en i fremtiden skal kunne gjennomføre en god og kostnadseffektiv kontroll. Derfor er det viktig med god kommunikasjon og deltakelse fra ulike etater når en utviklere systemer for informasjonsflyt for å sikre at de ulike etatene får den informasjonen de trenger på en enkel og ressursparende måte.

Når en går over til et system der data blir mer og mer elektronisk registrert er det også viktig å ha på plass et system som kvalitetssikrer at det som skal registreres blir registrert. For noen år siden gikk en fra en papir fangstdagbok til en elektronisk registrering, men det er fortsatt bare delvis på plass et system som sikrer at en får alle de fangstoperasjoner som skal eller er registrert om bord i fartøyene. Kystvakten bruker i dag mye av sin tid under kontrollene for å kvalitetssikre at meldinger er registrert og at de er sendt i rett tid. Spesielt for utenlandske fartøy er dette viktig, siden de stort sett ikke lander fangsten i norsk havn.

Kystvakten mener det er viktig å få på plass et system med logiske tester av ERS meldingene før en innfører krav til ERS for alle fartøyer. Kystvakten er enig i at alle fartøy skal rapportere fangsten, det vil gjøre det enklere å avsløre svart omsetning, men først må en få ferdig systemet som kvalitetssikrer meldingene og dermed bedre informasjon om ressursuttaket i Norges Økonomiske sone.

Reaksjoner:

I dag er det ikke et system for reaksjoner i forhold til den fortjenesten en vil ha ved å begå lovbrudd. Kystvakten er enig med utvalget sine forslag men vil fremheve at adgangen til å ilegge rettighetstap må benyttes i større grad, og fjerne kravet til subjektiv skyld for avkortning av kvote.

Det er også viktig å få på plass et system for raskere og bedre behandling av sakene som blir oversendt politiet.

Kystvakten ønsker et prikkssystem for skippere på fiskefartøy som bryter bestemmelser i regelverket. I tillegg bør man få på plass obligatorisk opplæring i fiskeriforvaltning, regelverk og hvilke forventninger myndighetene har til den enkelte fiskeskipper. Dette vil kunne føre til bedre etterlevelse av regelverket og at en lettere kan straffe de som er ansvarlige for lovbrudd uten å ramme hele mannskapet.

Regelverk og dokumentasjon:

Kystvakten støtter utvalget sitt forslag om bedre dokumentasjon om hvem som er om bord i fiskefartøyene for å kunne drive kontroll etter deltakerloven. Utvalget foreslår en rapportering og registrering av mannskapslistene. Kystvakten ønsker at det opprettes et

register over fiskere som tilfredsstillt kravene i deltakerloven, da kan innrapporterte mannskapslistene på en enkel måte kontrolleres opp imot registrert og dette kan gjøres med tekniske løsninger. Dette vil være ressurs sparende for Kystvakten, da de som er om bord allerede er sjekket ut i forhold til deltakerloven.

2.1.2 Tilrådninger for Kystvakten

Kystvakten ønsker også å knytte en del kommentarer til noen av tilrådingene som angår vår virksomhet.

I vurderingen av de forskjellige kontrolletatenes roller gir utvalget Kystvakten ... *bedre skussmål enn øvrige kontrollmyndigheter når det gjelder fagkompetanse, men har de siste årene fått kapasiteten til havgående kontroll sterkt redusert.*

Kystvakten setter pris på gode skussmål, men er bekymret for kompetanseutviklingen på fartøyene. Merkbar avgang av erfarne inspektører, samt at reduksjonen i antall kontroller gir færre muligheter til opplæring av nye, gjør dette utfordrende. En «robustifisering» av fartøysbesetningene er nødvendig, og har høyeste prioritet. En styrking av den del av staben som jobber med analyse, ressurskontroll og etterforskning må også vurderes i lys av de forslagene utvalget presenterer.

Utvalget stiller videre spørsmål ved om ... *styringsstrukturen til Kystvakten legger til rette for at fiskerikontroll blir tilstrekkelig ivaretatt.*

Kystvakten var fram til 2017 en egen taktisk kommando direkte under sjef FOH. Nytt K2-direktiv medførte at KV ble underlagt Sjef Sjøforsvaret som da ble taktisk sjef. Dette betyr at det er Sjef Sjøforsvaret som bestemmer om KV-fartøyene skal drive med kontroll m.v. i.h.t. KV-loven, eller utføre militære oppdrag eller operasjoner.

Kystvakten har anbefalt Forsvarsdepartementet å nedsette en arbeidsgruppe for å utarbeide en egen utredning av styringsstrukturen for Kystvakten.

Utvalget mener at ... *Kystvaktens kapasitet til fiskerikontroll på havet må styrkes, og anbefaler at Kystvakten med bistand fra relevante kompetansetilgjenger utreder hvordan luftgående droner (RPAS) og annen ny teknologi kan styrke Kystvaktens operative kapasitet til ressurskontroll.*

Ny teknologi som RPAS og UAV kan være effektiv ved avdekking av brudd på ilandføringsplikten, imidlertid består en inspeksjon også av fysisk kontroll av fiskeredskap, kontroll av hele produksjonslinjen om bord samtidig som inspektøren får ett inntrykk over hvordan fangstoperasjonen blir ivaretatt om bord. Denne kontrollen er vanskelig å erstatte med sensorer alene, men kan komme som et supplement til fysisk kontroll. Sensortechnologi som etterspørres er heller ikke tilstrekkelig utviklet eller robust. Ved bortfall /manipulering av teknologiske sensorer vil det kunne få store konsekvenser for oversikt over ressursuttaket. Videre med tanke på kostnader ved innføring av denne teknologien kan man risikere å stå igjen med færre aktører som får kontroll over større andel av ressursene i havet.

Utvalget tilrår at ansvaret for ressurskontrollen i framtiden samles hos Fiskeridirektoratet, med Kystvakten som ansvarlig myndighet for havgående kontroll

Det at Kystvakten er ansvarlig myndighet for havgående kontroll er en fornuftig tanke. KV har en struktur og bemanning som gir oss stor mobilitet samtidig som vi kan oppholde oss i lange perioder i områder med høy intensitet i fisket. Det at Kystvakten har politimyndighet med mulighet for å etterforske lovbrudd på stedet, er også en stor fordel for vår kontrollvirksomhet.

Utvalget tilrår videre at kystvaktlovens virkeområde angitt i lovens § 9 utvides til også å omfatte Justervesenets regelverk. Kystvakten bør få utvidet sitt hjemmelsgrunnlag, slik at det blir mulig for Kystvakten å kontrollere fiskefartøy også opp mot andre lover enn de som i dag er opplistet i kystvaktlovens § 9 (fiskeri) og § 11 (miljø).

Kystvakten støtter anbefalingen fra utvalget om å utvide virkeområdet for KV-loven samt hjemmelsgrunnlaget som nevnt over. Vi vil her i tillegg anbefale at også havbrukslovgivningen blir tatt inn i Kystvaktlovens § 9, spesielt med tanke på at utviklingen går mot flere oppdrettsanlegg utenfor kysten.

Disse utvidelsene vil medføre et økt behov for opplæring, men at dette sannsynligvis vil kunne ivaretas ved justering av eksisterende utdanningspensum for våre fiskeriinspektører.

Når det gjelder Kystvakten, anbefaler utvalget at styringsstrukturen utredes nærmere. Det etterlyses en styringsmekanisme som hindrer at kontrollen med våre store fiskeressurser blir en salderingspost når andre sektorens behov for kystvaktressurser øker.

Kystvakten vil understreke at vi tar samfunnsansvaret som ligger i de sivile kystvaktfunksjonene på alvor. Kystvakten kjenner igjen det presset på ressurser som utvalget beskriver. Kystvakten har lang erfaring med å løse kystvaktoppgaver i Forsvarets organisasjon, og hadde en mer selvstendig rolle hva gjelder prioritering av fartøy som taktisk kommando. Det ga korte militære beslutningslinjer og god forutberegnelighet i det sivile samarbeidet. Stabsprosessene kunne med en slik organisering fokusere på å løse kystvaktoppgaver, både militære og sivile. Det gikk lite tid bort til forsvarsinterne avklaringsprosesser. Muligheten for å tilpasse årsverk til fartøyenes oppdragsporteføljen, autonom økonomisk styring og ett klart identifisert kystvaktoppdrag fra Forsvarets ledelse til Sjef Kystvakten, er eksempler på administrative grep som ytterligere kunne synliggjøre Forsvarets prioritering av det sivile samfunnsoppdraget til Kystvakten.

Utvalget uttaler videre at ... Særlig bør ansvarsforhold og samarbeidsløsninger mellom Kystvakten og Fiskeridirektorat når det gjelder overvåkning, risikovurdering og reaksjonsfastsettelse utredes med tanke på å øke effektiviteten. Konkrete tiltak som kan vurderes er opprettelse av en felles operativ overvåkningssentral for fiskeriene (FMC/Kystvaktssentral) som følger løpende med på aktiviteten i verdikjeden.

Kommentar: Forslaget om «opprettelse av en felles operativ overvåkningssentral for fiskeriene (FMC/Kystvaktssentral) som følger løpende med på fiskeriene.» er en svært interessant tanke. Man må her skille mellom den daglige driften av FMC med de tilhørende systemene som fremdeles bør ligge hos Fiskeridirektoratet i Bergen, og den operative døgnbaserte overvåkingen og meldingshåndteringen som i dag utføres hos både FDIR og KV.

Utvalget tilrår også at ... det utformes en samarbeidsavtale med instruks som formaliserer og regulerer samarbeidet mellom Fiskeridirektoratet, Kystvakten og politi og påtalemyndighet i fiskerisaker. Avtalen bør omfatte både risikostyring, analysesamarbeid og operativt samarbeid. Det må være et mål å redusere tiden fra et lovbrudd avdekkes til saken har fått sin endelige avgjørelse.

Her bør man se på det virkelige behovet for en mer formalisert avtale. Vi har i dag et utmerket samarbeid innenfor de momenter som nevnes her.

Kystvakten har naturligvis ingen problem med å signere en slik avtale hvis noen andre har et ønske om dette.

Utvalget foreslår at det opprettes to tverretatlige fiskekrimsentre under ledelse av politiet, med deltakelse fra Mattilsynet, Fiskeridirektoratet, politiet, Tolletaten, Justervesenet, Skatteetaten og Kystvakten. Sentrene opprettes med en «task force»-organisering, som sikrer at analyser og kontroller håndteres umiddelbart.

Det kommer ikke helt klart frem hva som ligger i begrepet «task force organisering» med tanke på om dette er en fast gruppe som kommer sammen ved behov, eller et fysisk kontor hvor etatene sitter sammen. Uavhengig av hvordan dette organiseres ønsker Kystvakten å være en aktør i fiskekrimsenteret.

Utvalget anbefaler videre ... at det bør utredes nærmere hvordan politi- og påtalemyndighetene kan organisere sitt arbeid slik at kompetanse og kapasitet på fiskerisaker styrkes. En mulig tilnærming er at ansvaret til statsadvokatembetene i Troms og Finnmark og i Rogaland utvides til å gjelde alle fiskerisaker, også de som gjelder aktører på landsiden.

Kystvakten mener at det å samle fiskerisakene hos nevnte statsadvokatembeter og tilhørende politidistrikt vil være et svært viktig bidrag for å bedre kompetanse på dette området. Det ville også medføre kortere saksbehandlingstid og mer likebehandling, samt at det vil bli mye enklere for Kystvakten og Fiskeridirektoratet å følge opp anmeldte saker.

3 Konklusjon

Kystvakten støtter hovedlinjene i utredningen. Utvalget har gjort et grundig arbeid med å identifisere styrker og svakheter med dagens kontroll, og kommer med gode tilrådninger på nye løsninger.

Utvalget ønsker at Kystvakten styrkes, både med tanke på ressurser og kompetanse, med tanke på å ha en nøkkelrolle i fiskerikontrollen også i framtiden. Dette er momenter vi tar med oss i arbeidet med å bli enda bedre i vårt kontrollarbeid.

Steve Olsen (ef)
Kommandør
Nestkommanderende Kystvakten
